

חודש אלול (א)

א.

בתוך כללות הבריאה עם יעוד חדש. והוא ע"ד דאיתא בכתבי האריז"ל (בכוונות ר"ה), שבכל שנה ושנה הכל חוזר לקדמותו כמו שהיה בבריאת העולם עם כל ענין הדורמיטא והנסירה. ומבואר עפ"ז מה שכ' הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ג), כשם ששוקלין עוונותיו של אדם בשעת מיתתו כמ"כ שוקלין בכל שנה, ולכאורה מיותר הדמיון כשם ששוקלין בשעת מיתתו וכו', ולא היה צ"ל אלא ששוקלין עוונותיו בכל שנה, אלא קמ"ל דכמו בעת מיתתו שכבר נגמר עת יעודו ותפקידו בעולמו, מעין המשקל הזה הוא בכל שנה, שהיא יחידה בפני עצמה, והשנה הקודמת כבר נגמרה, ומתחילה מציאות חדשה עם תפקידים חדשים.

ומרומז הענין בפסוק שופטים ושוטרים תתן לך בכל שערך וגו', יש שערים שונים, כל יום מחיי האדם הוא בחי' שער המתייחס ליומו, וכל ראש חודש הוא בחי' שער, ויש עוד השער הגדול בר"ה השער של כל השנה. ענין שער היינו מקום התכונות לאן הוא נכנס ולשם מה נכנס. וזה התפקיד בר"ה שהוא זמן לחשוב חשבוננו של עולם, אשר החשבון הזה בעיקרו איננו על העבר כי אם על העתיד, איך יכנס בזה השער. וע"ד דאיתא בתולדות יעקב יוסף (פר' תצא) כפי' מאחז"ל ג' ספרים נפתחים בר"ה, צדיקים גמורים נכתבים ונחתמים לאלתר לחיים טובים, רשעים גמורים וכו', דהיינו שנפתחין הספרים לפני כל אדם שיכתוב עצמו בעתידו, שאם מקבל עליו מעתה להיות צדיק נכתב בנוגע לעתיד בין צדיקים גמורים, ואם ח"ו להיפך שחושב להיות כרשעים גמורים שרוצה למלא תאוותיו וכו' הריהו נכתב בספרן של רשעים רח"ל. וע"ז נאמר שופטים ושוטרים תתן לך בכל שערך, להעמיד את האדם על יעודו ותפקידו.

וענין ההתחדשות שצריך בכל שנה יש לבאר ע"ד העבודה. דכמו במלחמה חזינן שגם אם יש למחנה אחד הרבה נשק אך הוא נשק מיושן, ולמחנה השני יש סוגי נשק יותר מתוחכם ויותר חדיש, א"כ

על כן יאמרו המושלים בואו חשבון וגו', ופי' חז"ל (ב"ב פח): ע"כ יאמרו המושלים אלו המושלים ביצרם, בואו חשבון, בואו ונחשב חשבוננו של עולם וכו'. הביאור בזה שיש חשבון פרטי מכל מיני פרטים שיצה"ר מפתה בהם את האדם, אם במדות, אם בתאוות רעות ואם בסתם יצרים אפלים, ויש חשבוננו של עולם, חשבון שמקיף את כל מהות עולמו, שהרי כל אדם בפני עצמו הוא עולם קטן, ויש להתבונן האם ממלא הוא את יעודו ותפקידו בעולמו. והחשבון הזה יכולים לעשותו רק אלו המושלים ביצרם, כי אלה שאינם מושלים ביצרם, א"כ משוחדים הם מהיצרים והתאוות עד שאינם מסוגלים למצות עומק החשבון לאמיתו, ורק אלו שמושלים ביצרם רואים את הדברים לאמיתם.

והזמן גרמא, הימים הנוראים, לחשב חשבוננו של עולם בכל היקפו. כי כל שנה בפני עצמה היא יחידה נפרדת בתוך הבריאה הכללית, וכמו דאיתא ביסוה"ע (ח"ד פ"א או"ד) וביותר הרחיב הדיבור מזה בכתביו, שאם אמנם כל יום מששת ימי בראשית עד עתה הוא התחדשות ויש בו תיקונים מיוחדים, הרי במיוחד בכל שנה יש התחדשות רוחנית חדשה, בהתחדשות מדה חדשה שנאצלת ומתפשטת כבי"ע, והכל ע"י האדם שהוא בבחי' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. והנה בתורת אבות (פר' ויצא) מקשה, דהא אנן קיי"ל בר"ה נידון העולם, ולמה אנו מתפללין אקצירי ומריעי בכל יום, כמאן דאמר אדם נידון בכל יום, עיי"ש מה שתי' בנועם אמריו. וע"פ האמור יתכן לפרש, כי מה שנוגע לכל נפש בחשבון הפרט ההתחדשות היא בכל יום, וכאומרים אדם נידון בכל יום, אבל ההתחדשות הנוגעת לכללות העולם היא בכל שנה, כלשון חז"ל בר"ה העולם נידון, והוא הן כמה שנוגע לכללות העולם, והן לכללות חשבוננו של העולם קטן האדם. והעולה מכל זה שבכל שנה יש התחדשות יחידה ומיוחדת

שוב אין ערך כלל לנשק המיושן. כמ"כ במלחמת היצר, שיצרו של אדם מתגבר ומתחדש, לא מספיק הנשק הישן משנים עברו, ובכל שנה צריך למצוא את הדרך והנתיב המתאימים ללבו וליצרו המחודשים, ויש לחפש דרכים ועצות איך למצוא את הנשק המחודש.

ב.

והנה איתא בתורת אבות (עניני אלול), שעיקר העבודה בר"ה הוא לאמלוכי לקוב"ה על כל אבר ואבר דיליה, אבל כל שאר עניני התיקונים והתשובה זמנם עוד קודם בחודש אלול. חזינן מהא דכל עניני התשובה וחשבון הנפש והתיקונים המה רק הכנה לתכלית של הימים הקדושים, היינו לאמלוכי קוב"ה, שהוא עיקר העבודה בראש השנה, ע"ד שפירש הרס"ג באחד מטעמי התקיעות שהם כעין הכרות המלוכה המחודשת בר"ה. והוא ע"פ המבואר שבכל שנה יש התחדשות כללית בכל הבריאה כמו בראשית ברא, וע"כ אנו צריכים להמליך מחדש את הבורא ית"ש על עולמו של השנה החדשה. וע"כ מיד בהתחדש עלינו השנה אנו מכריזים לה' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה וכו', ואח"כ מכריזים מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו נקי כפים ובר לבב וגו', ושוב אומרים שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד וגו'. הפירוש של הכרזה זאת, כי לה' הארץ ומלואה וגו' וגם בכל הארציות והחומריות של הבריאה יש אלקותו ית', ואין נפרד ממנו, כי אין עוד מלבדו ממש. אכן הבעיה הניצבת בפנינו בני אנוש היא מי יעלה בהר ה'. האדם המגושם והקרוץ מחומר העב, איך יעלה ויתרומם להר ה', איך יתקרב ויתדבק אליו ית"ש עד שיוכל להמליך אותו על כל אבר ואבר דיליה. ומדמה אותו דהמע"ה לאיש העולה בהר גבוה מן ההרים הגבוהים שבעולם, אשר מה רבו האנשים המנסים לעלות לראש פיסגתו, אך מחמת הסופות וסערות השלגים אין בהם די כח להחזיק מעמד וחוזרים על עקבותיהם, ורק יחידי סגולה גבורי כח מסוגלים להתגבר על

הסבל הגופני בתנאים הקשים מתוך חירוף נפש בפועל, והם הזוכים לשם גבורה ותהלת עולם. והנה כדי להשיג מדרגה זו נדרשים מן האדם בעיקר ב' תנאים. א' החלטה נחושה שיהיה מה שיהיה הוא יתגבר ויעלה, עד כי מוכן אפילו להקריב את גופו למען המטרה הזאת. ב' וודאות ואמונה חזקה כי בסופו של דבר אם יתגבר ויתאמץ יהיה הנצחון הסופי לצדו, כי הוא בהישג ידו ודאי. אך כל זמן שבלבו פנימה מפקפק אם יש לו סיכוי להצליח לא יוכל להתגבר על הגוף והחומר.

ואומרו נקי כפים ובר לבב וגו', מרמז על זיכוך כלי המעשה שהם בחי' ידים, ובר לבב הוא זיכוך ההרגשים והתשוקות, אשר אם יזדכך בהם אז יוכל לעלות בהר ה' להתקרב ולהתדבק אליו ית"ש, כי אז שוב לא ימשוך אותו החומר הגס חזרה לרדת מטה מטה, ויוכל להמליך קוב"ה על כל אבריו מכלי המעשה עד רגשי לבבו. יתירה מזו היא הבחי' המרומזת בלשון חז"ל (תענית יא): קדוש שוכן בקרבו, וכמ"ש ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בתוכו לא נאמר אלא בתוכם בתוך כל אחד ואחד, שנהיה מעון להשראת השכינה, שזו מדרגה עליונה יתירה בהמלכת קוב"ה על כל אבר ואבר דיליה עד כי קדוש שוכן בקרבו ומלוא כל הארץ כבודו.

וזה שאומר הכ' שאו שערים ראשיכם וגו', כדאיתא בדברי שמואל, שאו ש'ערים ר'אשיכם ו'הנשאו פ'תחי עולם ר"ת שופר. ע"י השופר בר"ה מרים ומנשא את שערי הראש, ואת פתחי עולם המה פתחי הלב ההרגשים והתשוקות, וע"י שמטהר דעותיו והרגשיו זוכה שיבוא מלך הכבוד בתוך אבריו, בבחי' כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך, וזוהי קבלת מלכות שמים שלמה, שממליך קוב"ה על מוחו לכו ואבריו.

ג.

והנה ענין לאמלוכי קוב"ה על כל אבר ואבר דיליה, דהיינו שלא ישאר בו אף אבר שאין הוא